

האיחוד

עלון לשבת קודש

לע"נ יוסף בן אליה וחממת ז"ל לבית גיאת
לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

י"א בסיון תשע"ח 1223 (שנה כג')
נושא השבוע: כשרות (קכה)
ההפטרה: "ויחיה איש" (שופטים יג)

פרשת נשא

"ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה" (ה, י)

מסביר רש"י: מי שמעבך את מעשרותיו ואינו נותן, "לו יהיו" - לו יהיו מעשרותיו היינו סופו ששדהו יצמיח אחד מעשרה ממה שהיתה רגילה להצמיח.

ואילו "איש אשר יתן לכהן" - תרומות ומתנות הראויות לו, "לו יהיה" - הקב"ה יברך אותו בממון רב.

מסופר במדרש תנחומא (פר' ראה): מעשה באדם אחד שהיה נותן מעשרותיו כראוי, והיתה לו שדה אחת שעושה אלף מדות והיה מפריש ממנה עשירית למעשר ומן הנותר היה מתפרנס הוא ובני ביתו, לפני מותו קרא לבנו ואמר לו: "בני, תן דעתך ששדה זו נותנת כך וכך מידות, והייתי מפריש מעשר וכל פרנסתי ממנה, תן דעתך להתנהג כמוני".

לאחר שמת, הוציאה השדה בשנה הראשונה אלף מדות והבן הפריש עשירית כפי שצוהו אביו.

בשנה השניה הפחית מכמות המעשר שראוי לתת וגם השדה פחתה, כך היה הולך ומפחית עד שבשנה החמישית הוציאה ככמות המעשר בלבד, 100 מדות.

ששמעו זאת קרוביו באו אליו בפנים שמחות, אמר להם: "מדוע אתם שמחים בצרתי?"

אמרו לו: "חס ושלום, לא באנו אלא לשמוח עמך, כיוון שעד עכשיו היית אתה בעל הבית והקב"ה הכהן ומכאן ואילך נעשית אתה הכהן והקב"ה בעל הבית".

"איש איש כי תשלטה אשתו" (ה, יב)

מפרש רש"י: אם אתה מעבך מתנות[תרומות ומעשרות] לכהן ואינך נותן סופך שתצטרך לבוא אצלו להביא אליו את אשתך... ונשאלת השאלה: ידוע הוא שהקב"ה משלם מידה כנגד מידה, אם כן מה שייך כאן מידה כנגד מידה? אלא לומר לאדם, אם אינך רוצה לתת לכהן את המעשרות המגיעים לו בנסיבות נעימות [ששדך צמח ופרח והניב יכול רב] סופך שתאלץ ללכת לכהן בעל כורחך בנסיבות לא נעימות.

המזולה זעלמה בזכות קיום מצוות מעשרות (בפני בעלת המעשה גב' יפה משרדות)

לפני מס' שנים חשתי כאבים חזקים בבטני במשך קרוב לשנה, הרופאים נלאו מלמצוא את המקור לכאבים קיבלתי תרופות לרוב, עברתי סדרות של בדיקות לאין ספור בכמה וכמה בתי חולים בארץ. מצבי היה קשה ובלתי נסבל, איבדתי את הרצון לאכול ולשתות ובקושי עמדתי על רגלי, מצב רוחי היה ירוד ביותר עד כדי דכאון נפשי. כאשר שמעה חברה של אחותי את אשר עובר עלי, היא התקשרה באותו ערב טלפונית למזכירות הרבי מליובאוויטש זצוק"ל וסיפרה על מצבי הקשה. למחרת התקבלה תשובה מהרבי מליובאוויטש זצוק"ל וזה לשונו: "דיוק בכשרות האכילה ושתיה, הפרשת תרומות ומעשרות". כשקבלתי את התשובה שמחתי שמחה גדולה אשר עודדה אותי ואת משפחתי. תוך ימים ספורים, הכשרתי את המטבח והכלים - בהנחית הרב האזורי שניאות ברצון להירתם למשימה, החילותי להקפיד בכל הנוגע לכשרות המאכלים, הוזמנתי יחד עם בעלי ללמוד את דיני הפרשת תרומות ומעשרות וקיבלתי חומר מעודכן בהתאם לדברי הרבי מליובאוויטש זצוק"ל. ותוך פרק זמן קצר ביותר החילותי לשוב אל עצמי ב"ה יותר ויותר עד כי נעלמו כל הכאבים האיומים שפקדוני. התחלתי לאכול ולשתות בצורה נורמלית תוך הקפדה על כשרות האכילה ושתיה והפרשת תרומות ומעשרות כמובן שהביאו לישועה הגדולה.

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק ת"א * נא לא לעיין בזמן התפילה * סוף זמן ק"ש 8:25-8:23

כניסת שבת: 7:18 יציאת שבת: 8:10 יציאת שבת: 9:04

לספרדים: בתהליך הפרשת תרומות ומעשרות צריך להפריש בפועל 10% מהפירות ולתת אותם ללוי אף בזמן הזה (ש"ע ס"ט, קליטת הקדה לגר"ש רווח פ"ג ס"ז וכתב שכן הורה הרש"ל עובדיה יוסף זצוק"ל, הכשרות פ"ט ס"ל, משפטי ארץ פ"ג).

לאשכנזים: לנוהגים ע"פ ה"חזון איש" - בתהליך הפרשת תרומות ומעשרות לא מפרישים בפועל את המעשר ראשון, אלא רק קוראים לו שם וקובעים לו מקום בנוסח (כמו "בספק טבל") (וטעמו: שהלויים של היום נחשבים כעולים ללויה ע"פ עדות עצמם ולכן עולים לתורה אבל לענין להוציא ממון מיד אחר לא) (נ"ע חזון איש שבעיה ה, יב, ש"ת אז נדברו ח"ו סי' יב, הכשרות לגר"י פוקס פ"טו ס"ל) ויש נוהגים בזה כמו הספרדים (משפטי ארץ תרומות ומעשרות לגר"י אפרתי פ"ג ס"ד-ה).

*לוי שמפריש תרומות ומעשרות מ"טבל ודאי" צריך לתת מעשר ראשון ללוי [כגון: הספרדים] ולא יקח לעצמו, אלא יתן ללוי אחר (הרמב"ם הל' מעשר פ"ו ה"טו, משפטי ארץ תרומות ומעשרות פ"ג הערה 18 חמס מובא שם שאם זכה הלוי בפירות קודם מניחו יכול לקחת לעצמו את המעשר - ראשון אך אין זה מוכרע).

תרומת מעשר - בזמן שביט המקדש היה קיים היה נותן הלוי 10% ממה שקיבל [שזה 1% מסך כל הפירות] לכהן שאוכלה בטהרה (ש"ע ס"ב) וכיום שכולנו טמאי מתים כולל הכהנים מפרישים את ה-1% הנ"ל וזה הולך לאיבוד כמו תרומה גדולה [קרי הרטבה וצריך לשורפה ואפשר לקבורה] **מעשר שני או מעשר עני תלוי בשנה לשמיטה כדלהלן:**

***מעשר שני:** בשנים א,ב,ד,ה לשמיטה (ש"ע ס"ט) בעל הפירות היה מפריש 10% מהפירות שנותרו [אחרי כל הנ"ל] ואוכלם בירושלים בטהרה או שהיה מחלל את קדושתם על כסף כפי שווים ועולה עם הכסף לירושלים ורוכש בהם דברי מאכל ואוכלם שם, [וכאשר מחלל את הפירות ולא אוכלם, עליו להוסיף חומש, היינו 20% מערך פירות המעשר].

וכיום שביט המקדש חרב - אסור לאוכלו אפילו בירושלים ולכן כיום שמפרישים תרומות ומעשרות "קוראים שם" למעשר שני וקובעים לו מקום [בדרום של הפירות] אך לא מפרישים אותו בפועל ומחללים את הקדושה של הפירות הם וחומשם על ערך שווה פרוטה, אפילו ששווי הפירות גדול יותר, ולכן אפשר לקחת מטבע של 10 ₪ ואז אפשר לחלל עליו 142 פעמים [שווי פרוטה 0.07 = 10/0.07] [נחשב רק 132 בגלל שווי פרוטה שעשויים להיות].

*השנה היא שנה שלישית לשמיטה ולכן איננה שנת מעשר שני [לפירות שנה היא מט"ו בשבט עד ט"ו בשבט ז"א שהשנה השלישית לשמיטה החלה ב-ט"ו בשבט תשע"ח עד ט"ו בשבט תשע"ט ובירקות תחילת שנה שלישית ב-א' בתשרי תשע"ח].

***מעשר עני:** בשנים ג,ו לשמיטה היה מפריש בעל הפירות 10% מהפירות שנותרו ונותנם לעניים (ש"ע ס"ט) ואין בו קדושה, והיה יכול להאכל ע"י כל אדם ואפילו בטומאה (הרמב"ם, קליטת הקדה פ"טו) ואף כיום "בטבל ודאי" צריך להפריש את 10% מהפירות הללו וליתנו לעניים (ש"ע ס"ט, קליטת הקדה ס"א, הכשרות פ"טו ס"ל, משפטי ארץ פ"טו ס"א).

*השנה היא שנה שלישית לשמיטה ולכן הינה שנת "מעשר עני".

*עני שמפריש תרומות ומעשרות מ"טבל ודאי" צריך לתת מעשר עני לעני, ולא יקח לעצמו אלא יתן לעני אחר, אבל אם הפירות הגיעו לידי שנקבע למעשר [כגון: ששמו בארגזים אחרי הקטיף] וכבר נתחייבו בתרומות ומעשרות יכול לקחת לעצמו (קליטת הקדה פ"טו ס"ז ה, משפטי ארץ פ"טו ס"ז).

***נטע רבעי** - הפירות הגדלים בעצים ב-ג' שנים ראשונות לנטיעת העץ אסורים באכילה ונקראים "עורלה" (ש"ע י"ז סי' נדל ס"א). ולכן אם פירות אלו שהם "טבל ודאי" גדלו ב-ג' השנים הראשונות לנטיעתו הם אסורים.

*אם מדובר בפירות של שנה רביעית לנטיעת העץ צריך לבצע הליך של פדיון "נטע רבעי" בברכה היינו מברך "ברוך אתה ה' אלהי אק"ב וציוונו על חילול רבעי" ואח"כ אומר: "הרי הפירות האלו של רבעי מחוללים הם וחומשם על פרוטה במטבע שיחדתי לחלל עלי" (חז"ע תרומות ומעשרות בסוף, ש"ע י"ז סי' נדל ס"ז).

במקרה כזה הפירות פטורים מתרומות ומעשרות (ולקרי' ערכה פ"א ס"ב).

*אם מדובר בפירות שנה חמישית ומעלה אין צריך לבצע הליך של פדיון נטע רבעי.

*אם אינו יודע כמה שנים לנטיעת העץ יעשה כרגיל הליך של נטע רבעי כמו בספק טבל ללא ברכה [היינו אם הפירות רבעי יהיו מחוללים הם וחומשם...] (חז"ע ס).

מנין מנחה באשדוד בימים א-ה בעשה 6:30 בב"כ הריב"ז רח' אור לציון 7 אזור ו'.

קבלת שבת מוקדמת באשדוד, מנחה ב- 5:30 בב"כ שבת אחים לעולי לוב
רח' הראשונים 41 אזור א'

העלון מוקדש לעילוי נשמת אסתר בת שמחה ז"ל שפקודתה ב-ט"ז סיון תנצב"ה

מעשה שהיה

תפילות של אמא

זה היה רגע של משבר כזה שגורם לך לעצור ולומר: "משהו קורה כאן..." אם חשבנו שמדובר בתקופה קצרה שתעבור מהר, הבנו מהר מאוד שלא בטוח. זה קרה כאשר בנימין הגיע באמצע היום הביתה עם מכתב מהנהגלה... אנחנו משפחה המגדלת 9 ילדים בליע"ה, אני לומד חצי יום ועמל בעבודת כפיים במחצית השניה, אשתי סייצת בגן וגם מנקה אותו לאחר שעות העבודה. הילדים דומים לנו, חוץ מבנימין. בנימין גדל ואיתו גדלו האתגרים, הוא לא היה הילד הרגיל שהולך בתלם שהכרנו אצל כולם. הוא היה תמיד צריך לדעת מה? ואיך? הוא אהב לחקור ולפרק כל דבר לגורמים והיו לו שאלות על כל דבר שזז...

הייתי מביט בו באהבה ודאגה ומתפלל: "ריבונו של עולם, הילד הזה הרבה יותר חכם ממני... תן לי שכל לגדל אותו". בנימין נכנס לתלמוד תורה ועשה בו חיל, בעוד אחיו היו ממוצעים הוא קצר הצלחות מטאוריות והיה ראשון בכיתה בתפיסה, בבקאות ובהבנה, וכשהייתי הולך לאסיפת הורים הייתי מכין לי כיסים לנחת.

שגדל וזהרו עומעם, עיניו החלו לקלוט יותר מיד, חושיו החדים היו דרוכים לכל הנקרה בדרכו. בתחילה הפך לאלוף בכל משחקי העונה: חמש אבנים, קוביה הונגריה, קלפים וקליעה למטרה. בעוד החברים היו מאווררים את הראש במשחקים, אצל בנימין הם היו לוקחים לו את הראש לגמרי. התחלתי להרביץ בו מוסר והוא ציטט לי את עצמי "כמה טוב ורצוי לתת לילדים לשחק, ומי שמשחק בילדותו לא ישחק בבגרותו..." לשוני נעתקה, אמנם אמרתי זאת בהזדמנות אחרת, הוא לא התחצף ופשוט זכר את מה שאמרתי מבלי להבין למה אצלו זה אחרת, הרגשתי אובד עיצות, לא יודע בדיוק איך להתנהל עימו.

שגרת החיים שלנו נמשכה, קיוונו שהתקופה תעבור ובנימין יחזור בחשק ללימודים, החיים סחפו אותנו באלפי משימותיהם, יום אחד לא חזר בנימין הביתה, בתחילה לא דאגנו אבל שהשעה התאחרה הלב החל לדפוק. הרמנו טלפונים לחברים והתברר שדווקא ראו אותו חוזר הביתה מזמן.. לפתע צלצל הטלפון, על הקו היה השכן הצעיר מהקומה הראשונה "אנחנו בדרך חזר מהכותל ורק עכשיו שמתי לב שאולי לא ידעתם שבנימין איתי?", "בנימין איתך?" שאגתי, כמעט בכיתי מאושר, אחרי שעה נעצרה המכונית החדשה סמוך לבית ובנימין יצא ממנה זורח מאושר. "בנימין למה לא ביקשת רשות? כ"כ דאגנו לך", "התכוונתי לבקש רשות בדרך אבל כ"כ התלהבתי מהמכונית החדשה עד ששכחתי, אתה לא מבין אבא איזו מכונית ואיך היא נוסעת כאילו מחליקה על הכביש, ראיתי את תיבת ההילוכים זה משהו..."

"אני כועס מאוד בנימין, עשית מעשה שלא יעשה...", "מאז אותו יום נכנסו המכוניות לליבו ולכל תא ותא בגופו, הוא אכל ושתה מכוניות, ישן וקם מכוניות וכל שיחו ושיגו היה מכוניות, הוא היה הולך ברחוב ורואה מכוניות, סוג, ארץ יצור ושנת ייצור..."

באותו יום שבו שב הביתה עם המכתב "המלבב" נשבר משהו בליבנו. הבנו שלא מדובר בעונה חולפת אלא בלב של ילד יהודי, לב שמלא עד גדותיו.. במכוניות ומי יודע מה יהיה המילוי הבא? התקשרתי למנהל, דיברתי עם המחנך ועם בנימין וגם המנהל דיבר איתו, ובנימין הבטיח שברחבי התלמוד תורה הוא לא מדבר על מכוניות.

רציתי לבכות, אני יהודי פשוט אבל יודע באיזה עולם אנו חיים ומבין שמי שלא יאחז בתורה הוא בסכנה איזומה ליפול ח"ו. והבן שלי עכשיו בסכנה, עכשיו מכוניות ואח"כ מטוסים ובעתיד מי יודע לאן יעופו מחשבותיו?

המנהל גם היה מודאג.. הוא ערך ישיבת צוות מיוחדת ודרכי פעולה נקבעו. הצמדנו לבנימין אברך מוכשר שילמד איתו 3 פעמים בשבוע אבל הוא לא שיתף פעולה והגיע

לשיעור כמי שכפאו שד, ואז ביום בהיר אחד הכריזה רשת הת"ת הארצית מבחן מרכזי ופרסים יקרי ערך הוצעו וביניהם גם אפשרות לאופני הרים משוכללים, זה תפס את בנימין ולהפתעתנו הוא התחיל ללמוד במרץ רב. הוא ביקש מהאברך שיחזור איתו על החומר שוב ושוב.

בנימין היה רחוק מהלימוד והחזרה לא היתה קלה כ"כ, אבל הוא התגבר בכח הרצון והכישרונות ומהר מאוד דהר לעבר ההצלחה.

עמדנו משתוממים מולו שעלה משלב לשלב עד שהגיע למקום הראשון. "זה האופניים" אמרתי לאשתי כדי שלא נתאכזב מהירידה שאחר כך.

"זה לא" אמרה אשתי "אני פשוט יודעת". בנימין זכה באופניים והוא נוסע איתם לפעמים אבל רוב הזמן הוא שקוע בלימוד ואני יודע שהוא אוהב תורה.

לא ידעתי איך זכינו? ואז אישתי סיפרה: "הייתי מאוד מודאגת שבנימין לא איתנו, באחד מאותם ימים משכה אותי שכנה להרצאה אותה אמורה למסור הבת של הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, והיא אמרה "אבא שלי ביקש למסור לכן אמהות יקרות שהתפילה שלכן היא הכי חשובה, יותר מתפילת תינוקות של בית רבן!! אמא יהודיה יכולה לחולל נפלאות בתפילה אחת במיוחד כשהיא מתפללת להצלחת ילדיה בתורה ויראת שמים.. התחלתי לבכות, הבנתי ששכחתי להתפלל על הילדים, אני מתפללת פה ושם אבל כ"כ עסוקה ביום יום.. מאז אני משתדלת לקום קצת יותר מוקדם ולהתפלל שחרית ובאותו זמן גם על הילדים, כל היום נראה אחרת וגם הילדים נראים אחרת, הרב חיים קנייבסקי שליט"א הבטיח שמי שתקדיש מזמנה לתפילה תקבל ברכה בזמן, אני משתדלת להתפלל, לפעמים שוכחת אבל לא מתייאשת ובין לבין אני מתפלל בלב ובפה וזה שווה! קיבלתי ילד חדש במתנה".

(מבט מלמעלה)

פינת ההלכה

הלכות תרומות ומעשרות (ו)

תהליך הפרשת תרומות ב"טבל ודא" הלכה למעשה שזה המצב של הפירות והירקות שנקטפים מהעץ אישית או שהובאו לו ישירות מהמטע:

א. פירות וירקות שצריך להפריש מהם צריכים להיות לכתחילה מן "המוקף", היינו שכל הפירות שמיועדים להפרשה יהיו סמוכים זה לזה בבית אחד ולא חלק בבית זה וחלק בבית אחד (ש"ע י"ד סי' ס"ג, חז"ע לגר"ע יוסף תרומות ומעשרות עמ' קכז) [רק תרומות צריך לכתחילה מן המוקף אבל מעשרות לא חייב, ומאחר וההלכה נעשה כאחד לכן כתבנו כך] ודין מוקף זה דוקא כשמפריש "מטבל ודא" אבל מ"ספק טבל" רשאי להפריש לכתחילה אף שלא מן המוקף (חז"ע ס"ג עמ' קל"ה). אמנם כשצריך את פירות "הטבל גמור" לצורך שבת או יו"ט, ועד שבת לא יספיק להביא הכל "למוקף" מותר להפריש לכתחילה אף שלא מן המוקף (כשמדובר באותו סוג פרי/ירק) (חז"ע עמ' ר"ג סי"ג, קל"ה ס"ג עמ' ר"ג כ"ח).

ב. תרומות ומעשרות מפרשים מן היפים שבפירות שרוצה להפריש מהם, אבל תרומה גדולה ותרומת מעשר שבזמן הזה הולכים לאיבוד יכול להפריש מהגרושים שבפירות, מ"מ ממעשר ראשון שניתן ללוי ומעשר עני שניתן לעני יש להקפיד ולהפריש מן היפים שבפירות (ש"ע סי' ס"ג עמ' ס"ג). ג. המפריש מ"טבל ודא" יברך קודם אמירת הנוסח, "ברוך אתה ה' אמר אשר קדשנו במצוותיו וציוונו להפריש תרומות ומעשרות", ברכה זו היא כללית על כל ההפרשות ויזהר שלא להשיח באמצע התהליך עד סוף ההפרשה (ש"ע ס"ג עמ' קל"ה, קל"ה ס"ג עמ' ר"ג כ"ח).

התרומות ומעשרות כוללות מס' הפרשות:

תרומה גדולה - בזמן בית המקדש "הישראל" היה נותן לכהן תרומה שהיה אוכלה בטהרה, ושיעורה מהתורה "כלשהוא" (ש"ע י"ד סי' ס"ג עמ' ק"ט) וחז"ל הגדירו את שיעורה 1/40 עד 1/60 (ס"ד ע"ד ס"ק י"ט). כיום שכולנו טמאי מתים כולל הכהנים ולכן לא יכולים לאוכלה בטהרה וזה ממילא הולך לאיבוד, לכן מפרשים שעור כלשהוא [כדין תורה] (ש"ע ס"ג עמ' ק"ט) ומכיוון שצריך לאבדה מטמא את התרומה ע"י שמרטיבה במים (הרמ"א ס"ג עמ' ק"ט) ואז אפשר לאבדה ע"י שריפה (ש"ע ס"ג עמ' ק"ט) שמעיקר הדין חייבים לשרוף, המנהג בזמן הזה להקל לקבורה או שיתן בשקית ניילון ויניח בצד עד שירקיבו [אבל אין היתר כמו בספק טבל לעטוף 2-3 עטיפות ולזרוק לזבל] (חז"ע עמ' רכ"ז, קל"ה ס"ג עמ' ק"ט).

מעשר ראשון - בזמן בית המקדש היה "הישראל" נותן ללוי 10% מהפירות (ש"ע ס"ג עמ' ק"ט) ואף בזמן הזה מותר לאוכלו בטומאה ואין בו קדושה כלל (הרמ"ב ז' ע"א ע"פ ה"א, ש"ע ס"ג עמ' ק"ט).